

ความเหมือนที่แตกต่าง

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “กฎหมาย” หลายคนอาจมองว่าเป็นเรื่องน่าเบื่อไม่น่าสนใจ ยากที่จะทำความเข้าใจหรือเป็นเรื่องไกลตัว แต่จริงๆแล้วกฎหมายเป็นเรื่องใกล้ตัวอย่างมากและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของทุกคนตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น การรับรองสภาพบุคคล ที่จะตามมาด้วยสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ที่กฎหมายรับรองให้บุคคลนั้นๆ ได้รับในระหว่างที่ยังมีชีวิตอยู่ จนกระทั่งบุคคลนั้นตายกฎหมายก็กำหนดให้ทรัพย์สินมรดกจะต้องตกทอดไปยังใครบ้างในกรณีและผู้ตายไม่ได้ยกมรดกให้ใครเป็นการเฉพาะ เป็นต้น ตลอดจนกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิของประชาชนทั่วไป คือ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่น(นายกเทศมนตรี, นายกองค้การบริหารส่วนตำบล, ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) ในการควบคุมดูแล ดังนั้น หน่วยงานของรัฐที่ใช้อำนาจทางปกครองที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดคือ เจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งผู้ประกอบการอาจถูกกระทบสิทธิจากคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ สิ่งตามมาคือการถูกจำกัดสิทธิ แต่จะทราบได้อย่างไรว่าการกระทำดังกล่าวของเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้หรือไม่ และประชาชนอย่างเราจะมีความปลอดภัยหรือได้แย้งคำสั่งดังกล่าวอย่างไรในเบื้องต้นเพื่อจะไม่เป็นการที่ประชาชนทำผิดกฎหมายเสียเอง

จากข้อความดังกล่าวจะขอยกตัวอย่างกรณีศึกษา ๒ กรณี

กรณีแรก เป็นเรื่องของแพทย์เปิดคลินิกบริการรักษาผู้ป่วย ต่อมาเจ้าพนักงานท้องถิ่นนำหนังสือคำร้องขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้แพทย์เจ้าของคลินิกลงชื่อในคำร้องดังกล่าว ซึ่งผู้ประกอบการดังกล่าวอยากทราบว่ากฎหมายการสาธารณสุขกรณีการเปิดคลินิกโดยทั่วไปเข้าข่ายกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ ๕/๒๕๓๘ เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือไม่ อย่างไร จึงได้สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ของศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข(<http://iaws.anamai.moph.go.th>) แต่ยังมีข้อสงสัยในความหมายในแต่ละประเภทของกิจการ จึงเข้าไปในกระทู้ ถาม-ตอบ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ตลอดทั้งโทรศัพท์สอบถามปัญหาดังกล่าวไปยังศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขและได้คำตอบจากเจ้าหน้าที่ว่าการประกอบกิจการดังกล่าวไม่เข้าข่ายประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องขออนุญาต แพทย์ผู้นั้นจึงมีข้อมูลที่โต้แย้งคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในเรื่องการขออนุญาตประกอบกิจการที่เข้าข่ายกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นนำหนังสือขอยื่นคำขอให้แพทย์ผู้นั้นลงนาม

กรณีที่สอง เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยให้เหตุผลในคำสั่งว่า ไม่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพกำหนดไว้ ดังนั้น การที่จะประกอบกิจการดังกล่าวต้องมีการทำประชาคมเพื่อขอความเห็นชอบจากประชาชนในหมู่บ้านก่อนซึ่งเมื่อศึกษากฎหมายการสาธารณสุขจะเห็นว่ากรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกใบอนุญาตควบคุมกิจการที่เข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพต้องออกข้อบัญญัติท้องถิ่นก่อนเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายการสาธารณสุขที่ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการออกข้อบัญญัติ การนำผลประชาคมมาเป็นเหตุผลในการออกคำสั่งจึงไม่มีกฎหมายรองรับ กรณีดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะกระทำการใดๆ จะต้องใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น แต่ผู้ประกอบการเองคิดว่าผลการประชาคมนั้นมีผลต่อการพิจารณาอนุญาต หรือไม่อนุญาต หรือให้หยุดกิจการอย่างถาวรก็ได้ จึงเพียงแต่หวังว่าหน่วยงานของรัฐในส่วนกลางอื่นๆ จะเข้ามาให้ความเป็นธรรมเพื่อให้ตนเองประกอบกิจการต่อไปได้โดยผลของการประชาคม

จากสองกรณีดังกล่าวข้างต้น จะเห็นถึง ความเหมือน คือ ผู้ประกอบกิจการทั้งสองรายได้รับ คำสั่งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในเรื่องการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ แต่ ความแตกต่างคือ ผลของคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ผู้ประกอบกิจการได้รับ กล่าวคือ กรณีแรก เป็นการเข้าใจผิด ในกิจการที่เข้าข่ายเป็นอันตรายต่อสุขภาพของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ที่จะต้องขออนุญาตก่อน ดังนั้น เมื่อ ผู้ประกอบกิจการเข้าใจกฎหมายสาธารณสุขถึงหน้าที่ของตนเองและประเภทของกิจการที่ต้องขออนุญาต ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วก็จะมีแนวทางที่จะได้แยงเหตุผลในการไม่ลงลายมือชื่อในหนังสือคำร้องขอรับ ใบอนุญาต โดยไม่เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น และไม่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งอาจถูกดำเนินคดีได้

ส่วนกรณีที่สอง ผู้ประกอบกิจการยอมรับกระบวนการและผลของการประชาคมที่ เจ้าพนักงานจะนำไปเป็นหลักเกณฑ์พิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการ ดังนั้น เมื่อการอนุญาต หรือไม่อนุญาตไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายสาธารณสุขที่มีความต้องการให้การประกอบอาชีพของ ประชาชนถูกสุขอนามัยทั้งผู้ประกอบกิจการ และประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง และยังมีผลกระทบต่อความมั่นคง ในการประกอบอาชีพอีกด้วย จึงไม่จำเป็นเลยที่ประชาชนโดยทั่วไปจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อขอรับคำปรึกษา จากผู้มีวิชาชีพทางกฎหมาย หากแต่ประชาชนผู้นั้นสามารถค้นคว้าหาความรู้เบื้องต้นอันเกี่ยวกับการประกอบ อาชีพของตนได้โดยการปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อีกทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนและหน่วยงานของรัฐอีกด้วย

แหล่งข้อมูล ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
เลขที่ ๘๘/๒๒ ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทร.๐ ๒๕๕๐ ๔๑๗๕
โทรสาร ๐ ๒๕๕๑ ๘๑๘๐

แหล่งสืบค้นข้อมูล <http://laws.anamai.moph.go.th> E-mail: [anamai_laws@anamai mail. go.th](mailto:anamai_laws@anamai.mail.go.th)

นายคมน์พิสิฐ พุฒิเผือก
นิติกร ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข